

LIVE

*Työelämän
pelisäännöt tutuiksi*

Käytännön työkokemuksia
erilaisissa toiminta- ja
työympäristöissä

Työelämään valmentautuminen TELMA-koulutuksessa

JÄRJESTELYJEN TUKIMATERIAALI

Täältä töihin
liveopisto.fi

Sisällys:

1	Materiaalin tarkoitus	3
2	TELMA -koulutus	4
3	Työelämään valmentautuminen TELMA-koulutuksessa	4
4	Työelämäyhteistyön merkitys	5
5	Työvalmennusprosessi	6
	Yksilötyövalmennus	9
	Martyn matka työelämään / Case Marty	10
	Ryhmätyövalmennus	11
	Esimerkki ryhmätyövalmennuksesta	12

6	Paikallisesti tarjottavat valinnaiset koulutuksenosat TELMA-koulutuksessa	13
	Esimerkki valinnaisesta koulutuksen osasta	14
	Arvioinnin tukimateriaali	15
7	Opinnollistaminen ja valtakunnallinen osaamistodistus	16
8	Työpaikalla ohjaaminen	18
	Työpaikkaohjaajakoulutus työnantajille	19
	Tukikeinoja ohjaukseen	20

9	Vinkkejä työvalmennuspaikkaa etsivälle opetushenkilöstölle	22
	Työpaikan etsiminen ja työhaastattelu	22
	Yhteydenotto työpaikalle	23
	Työhaastattelu	24
	Miten työvalmennuspaikkoja löytää?	24
10	Mitä opintojen jälkeen	25
	Termit	25

1. Materiaalin tarkoitus

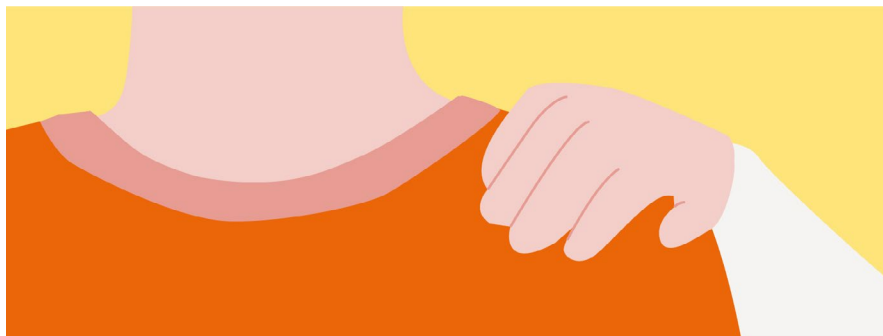
Tämä materiaali on tarkoitettu Ammattiopisto Liven TELMA-koulutuksen opetus- ja ohjaushenkilöstölle tueksi opiskelijoiden työelämässä tapahtuvan oppimisen järjestyihin.

Materiaaliin on koottu taustatietoa TELMA-koulutuksen työelämään valmentautumisen opintokokonaisuudesta; miten kokonaisuus rakentuu, millaisia lomakkeita tarvitaan ja ja miten prosessi etenee ammattiopisto Livessä.

Tätä materiaalia voi käyttää sekä uusi henkilöstö apuna työvalmennustyötä aloittaessaan että työtä pidempään tehneet muistikirja-tyyppisesti.

Materiaali mukailee ”TELMA opas työpaikkaohjaajille -opinnollistaminen ja oppimisen ohjaaminen”-opasta, joka on tehty Reformi Telmassa -hankkeessa. Materiaalissa on myös otteita erilaisista työharjoittelunohjaukseen liittyvistä perehdytysmateriaaleista. Näitä on tehty eri toimipaikoissa liittyen mm. henkilöstön työvalmennuksen erikoisammattitutkinto-opintoihin. Alkuperäisten materiaalien kirjoittajilta on saatu lupa mukailla alkuperäisiä tekstejä tässä materiaalissa.

2. TELMA -koulutus

TELMA-koulutus on työhön ja itsenäiseen elämään valmentava koulutus. Koulutuksen laajuus on 60 osaamispistettä, opiskeluaika on 1–3 vuotta. Koulutus on suunnattu opiskelijoille, jotka tarvitsevat vamman tai sairauden vuoksi laaja-alaista tukea.

3. Työelämään valmentautuminen TELMA-koulutuksessa

TELMA-koulutuksen opintoihin sisältyy työelämään valmentautumisen opintokokonaisuus, johon liittyy työvalmennusjaksoja. Työvalmennusjaksoilla opiskelijat hankkivat työelämässä tarvittavaa osaamista.

Työvalmennusjaksojen toteutustapa on yksilöllinen. Työvalmennusjaksoilla käydään ryhmänä tai itsenäisesti.

Työpaikkojen tarjoamat mahdollisuudet opetella työn tekemistä aidoissa työelämän ympäristöissä ovat merkittävässä osassa opiskelijan kehittämisessä kohti työelämää.

Oppilaitoksen ja työelämän yhteistyöllä on suuri merkitys opiskelijoiden opiskelun onnistumisessa.

4. Työelämäyhteistyön merkitys

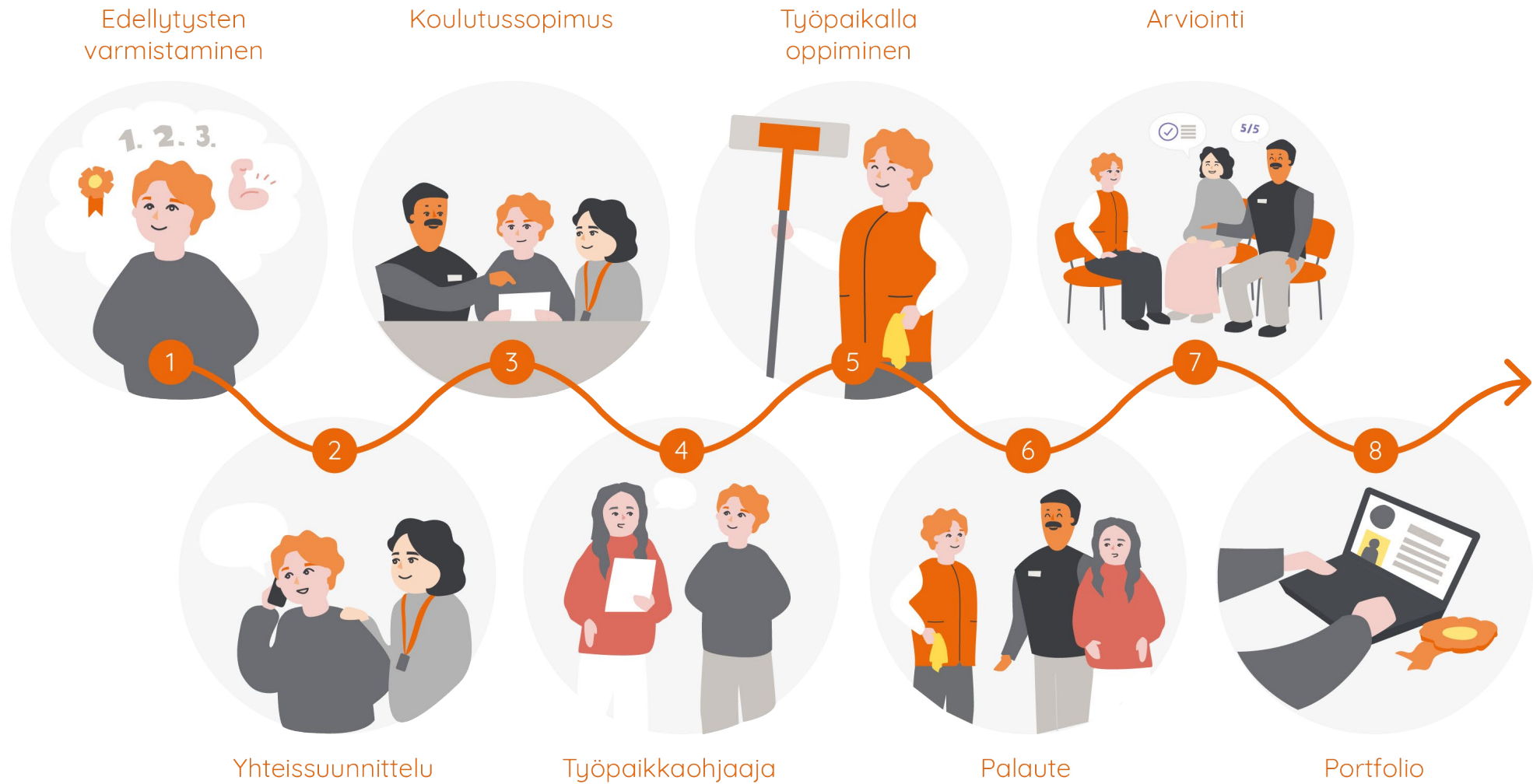
Työelämästä saadut kokemukset tukevat opiskelijaa miettimään omaa opiskelu- ja urapolkuaan. Työvalmennusjaksoilla opiskelija saa kokemuksia erilaisista työympäristöistä ja työtehtävistä. Jaksot voi suunnata oman mielenkiinnon mukaisesti sellaisiin paikkoihin ja työtehtäviin, jotka kiinnostavat. Työpaikoilla opiskelu auttaa opiskelijaa löytämään omat vahvuutensa työntekijänä.

Ohjaustyötä tekeväille työpaikkojen kanssa tehtävä yhteistyö on verkostoitumista eri alojen ihmisten kanssa. Samalla se on hänelle mahdollisuus oppia työelämätaitoja aidoilta osaajilta ja havainnoida työpaikkoja opiskelijan tarpeita ajatellen.

Työpaikoilla on paljon erilaisia työtehtäviä. Näistä monet ovat sopivia henkilöille, jotka pystyvät tekemään rajattuja työtehtäviä. Näitä tehtäviä kutsutaan täsmätyötehtäviksi. Täsmätyö tarkoittaa kohdennettuja tai kustomoituja työtehtäviä, jotka suunnitellaan tekijälleen. Työtä mukauttamalla, kuten räätälöimällä työtehtäviä, -oloja ja aikoja täsmätyökykyiselle voi löytyä juuri sopivat työtehtävät. Oppilaitoksen henkilökunnalla on merkittävä rooli auttaa työpaikkoja havaitsemaan ja mukauttamaan näitä täsmätyötehtäviä.

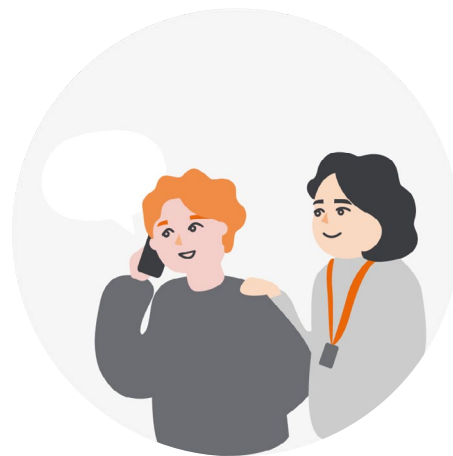
5. Työvalmennusprosessi

1. Edellytysten varmistaminen

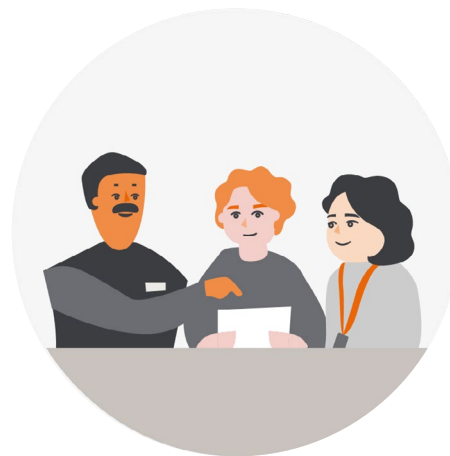
Ennen työvalmennusjaksoa opiskelija tutustuu eri ammatteihin ja harjoittelee työelämässä tarvittavia taitoja oppilaitoksessa. Kartoitetaan opiskelijan toiveet ja mahdollisuudet työvalmennusjaksolle.

2. Yhteissuunnittelu

Yhteyden työnantajaan ottaa opettaja, ohjaaja tai opiskelija. Sovitaan yhteinen tapaaminen, jossa selvitetään minkälaisia työtehtäviä työpaikalla on mahdollista tehdä/ tukeeko työpaikan työtehtävät opiskelijan tavoitteita.

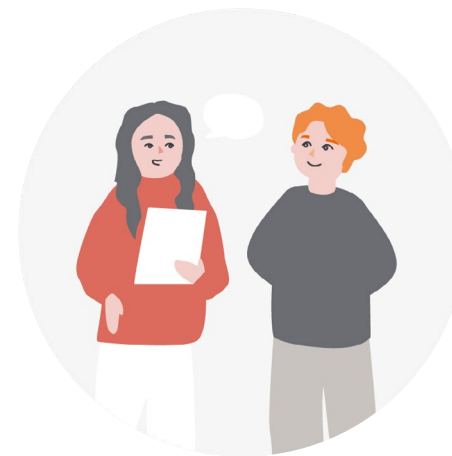
Työelämään valmentautumisjaksot suunnitellaan aina yhdessä opiskelijan, työnantajan edustajan ja opettajan kanssa osana opiskelijan henkilökohtaista osaamisen kehittämissuunnitelmaa (HOKS).

3. Koulutussopimus

Koulutussopimus tehdään opiskelijalle, joka on itsenäisesti työvalmennusjaksolla. Ryhmävalmennuksista ei tehdä koulutussopimuksia. Koulutussopimuksessa sovitaan työvalmennusjakson käytännön asioista. Työtehtävät suunnitellaan aina yhdessä työnantajan kanssa. Henkilö säilyy opiskelijana. Opiskelija ei ole työsuhhteessa.

Työvalmennusjaksolla työnantaja ei maksa palkkaa tai tarjoa muuta korvausta. Opiskelija voi saada opintotukea ja muita opintososiaalisia etuja. Koulu on vakuuttanut opiskelijan. Työnantajalle ei makseta koulutuskorvausta.

4. Työpaikkaohjaaja

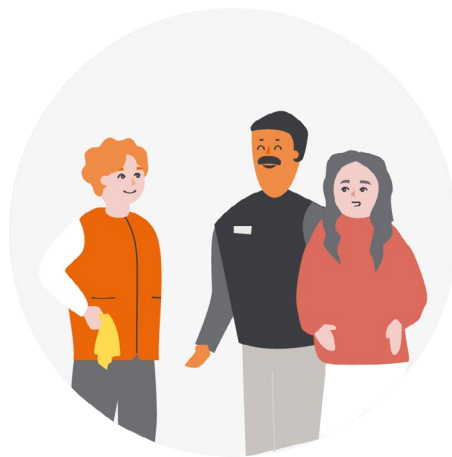
Työpaikalta nimetään opiskelijalle vastuullinen työpaikkaohjaaja. Oppilaitos tukee työpaikkaohjaajaa ohjaustehtävässä ja tarvittaessa järjestää koulutusta.

5. Työpaikalla oppiminen

Oppilaitoksen henkilökunta on mukana opiskelijan oppimisprosessissa. Työvalmennusjaksoilla ohjataan opiskelijaa yksilöllisen tarpeen mukaan. Yhteydenpito työpaikan työpaikkaohjaajan kanssa on tiivistä.

6. Palaute

Opiskelija saa palautetta osaamisensa kehittymisestä oppilaitoksen henkilökunnalta sekä työpaikkaohjaajalta. Palautteella ohjataan ja kannustetaan opiskelijaa tavoitteiden saavuttamiseksi sekä kehitetään itsearviointitaitoa.

7. Arviointi

Opiskelija arvioi omaa oppimistaan työvalmennuksen ajan tekemällä itsearviointia. Opiskelijaa tuetaan arvioinnin tekemisessä.

Työvalmennusjakson lopussa käydään arviointikeskustelu. Saavutettu osaaminen arvioidaan yhteistyössä opiskelijan, opettajan ja työpaikan edustajan kanssa.

8. Portfolio

Opiskelija kirjaa omia työelämäkokemuksiaan sähköiseen portfolioon. Portfoliossa tulee näkyväksi työtehtävät ja työpaikat, joissa osaamista on hankittu. Opiskelija tekee ja myös päivittää ansioluetteloaan työkokemuksen lisääntyessä.

Yksilötyövalmennus:

Työvalmennuspaikka etsitään yhteistyössä opiskelijan kanssa.

Jakso suunnitellaan aina yhdessä opiskelijan kanssa. Se on osa hänen henkilökohtaista osaamisen kehittämissuunnitelmaansa (HOKS).

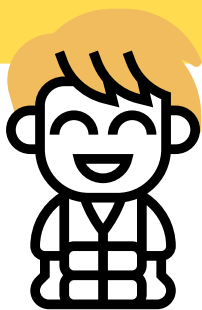
Työvalmennusjaksoilla hankittavan osaamisen osalta suunnitellaan:

- tavoitteet
- työtehtävät ja niiden aikataulut
- mahdollisuus suorittaa paikallisesti tarjottavia valinnaisia koulutuksen osia.

Työpaikalta nimetään opiskelijalle vastuullinen työpaikkaohjaaja. Jaksosta tehdään koulutussopimus, jolloin tieto jaksosta siirtyy automaattisesti todistukseen.

Martyn matka työelämään / case Marty

Esimerkkihenkilö
on Marty, 18v.

Marty toivoo työllistyvänsä TELMA-opintojensa jälkeen ravintola-alalle. Hän aloittaa Elintarvikeviraston hygieniosaamiskorttiin sekä työturvallisuuskorttiin tähtäävän opiskelun.

Hän osallistuu toimipaikan ryhmätyövalmennukseen ohjaajan ja/tai opettajan tuella tavoitteenaan hankkia työelämässä tarvittavaa osaamista.

Suoritettuaan hygieniapassin ja työturvallisuuskortin Marty kokee olevansa valmis aloittamaan yksilötyövalmennuksen lounasravintolassa. Asia sovitaan yhdessä opettajan kanssa osana henkilökohtaista osaamisen kehittämissuunnitelmaa (hoks).

Työpaikka on hankittu yhdesä verkoston kanssa. Työhaastattelussa sovitaan työskentelyjakso: 2 kk/ 3 päivänä viikossa. Päivittäinen työaika 5 tuntia, klo 9-14. Työtehtäviksi sovitaan: ruoan esivalmistelutyöt, astiahuolto, ravintolatilojen siisteydestä ja puhtaudesta huolehtiminen, jätehuolto ja kierrätys.

Työskentelyjaksosta tehdään koulutusso-pimus. Jaksolle nime-tään aina työpaikka-ohjaaja, joka perehdytetään opiskelijan tavoitteisiin sekä opiskelijan ohjaamiseen. Koulutussopimuksessa sovitaan myös mm. yhteydenpitotavat, työvaatetus ym. työpaikalla tapah-tuvaan opiskeluun liittyvät asiat.

Jakson lopussa käydään loppuarviointikeskustelu, jossa Martyn kanssa ovat mukana opettaja/ohjaaja ja työpaikkaohjaaja. Työnantaja tarjoaakin Martylle mahdollisuutta jatkaa työpaikalla työhön valmentautumista. Jaksosta tehdään uusi koulutusso-pimus ja samalla sovitaan, että Marty opiskelee 'kahvilan tai ravintolan tuotteiden valmistaminen ja niistä huolehtiminen'-valinnaisen koulutuksen osan.

Työnantajan kanssa on keskusteltu opiskelijan mahdollisuuksista työllistyä TELMA-opintojen jälkeen ravintola-alalle. Työnantajalle on kerrottu mahdollisuudesta saada palkkatukea TE-palveluiden kautta. On myös kartoitettu olisiko opinollistaminen mahdollista tällä työpaikalla.

Marty haluaa tietää, olisiko hänellä mahdollisuuksia opiskella hotelli-, ravintola- ja catering-alan perustutkin-toa. Oma opettaja järjestää Martylle mahdollisuuden tavata oppilaitoksen laaja-alainen erityisopettaja, jonka kanssa hän tekee opiskeluvalmiuksia kartoittavia tehtäviä. Tulosten perusteella Marty hakeutuu jatkuvassa haussa opiskelemaan tutkinnon osaa/osia catering-alalta.

Ryhmätyövalmennus:

Oppilaitos on kartoittanut työpaikkoja, jotka ovat halukkaita tarjoamaan opiskelijoille oppimisympäristön. Oppilaitoksen henkilökunta voi auttaa työpaikkoja löytämään työtehtäviä, jotka soveltuvat opiskelijoille ryhmätyövalmennuksen työtehtäviksi.

- Työtehtäviä tehdään pienryhmänä.
- Jatkuva ohjaus oppilaitoksesta.
- Ohjaushenkilöstö tekee tarvittavat työohjeet opiskelijoille (selkokieli, kuvat ym.)

Työelämään valmentautumisen tavoitteet ovat työelämätaitojen opettelu, työelämän pelisääntöjen vahvistaminen; mm. työaikojen noudattaminen ja annettujen työtehtävien tekeminen ohjeiden mukaisesti.

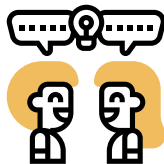
Pienryhmien kokoonpanot vaihtelevat eri perusteilla. Joissakin toimipaikoissa voi kaikilla opiskelijoilla olla mahdollisuus päästä vuorotellen työskentelemään jokaisessa toimipakan ryhmätyövalmennuspaikassa. Yhtenä valinnan perusteena voi olla alakohtaisuus; joku opiskelija voi suunnata työvalmennustaan alakohtaisesti käyden samalla alalla ryhmätyövalmennuksessa. Ryhmätyövalmennukset suunnitellaan aina yksilöllisesti henkilökohtaisessa osaamisen hankkimisen suunnitelmassa (hoks).

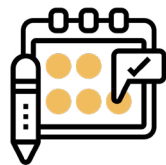
Esimerkki ryhmätyövalmennuksesta

Oppilaitoksesta ohjaaja ottaa yhteyttä Hypermarketin päivittäistavaran myyntipäällikköön ja sopii tapaamisen.

Tapaamisessa kerrotaan TELMA-koulutuksen työvalmennuksen tarkoitus = työelämässä tarvittavien taitojen opettelu.

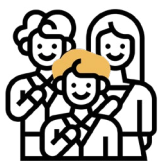
Tapaamisessa sovitaan ryhmätyövalmennusjakson työtehtävät, työpäivien määrä viikossa ja työaika. Tässä esimerkissä se on tässä esimerkissä kerran viikossa klo 9-12, sisältäen tauon.

Ryhmän koko 3 opiskelijaa ja ohjaaja.

Työpaikka antaa käyttöön työkalusineet sekä pahvilaatikoiden avaukseen tarkoitetun työvälineen. Työpaitana käytetään oppilaitoksen logolla varustettuja t-paitoja.

Työtehtävät: hyllytystyöt, hyllyjen siistiminen, hinnoittelu sekä pahvien ja muovien kierrätys jätehuolto-astioihin. Perehdytyksen työtehtäviin antaa työnantaja.

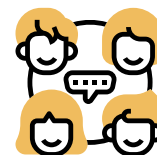
Opiskelijat tekevät sovitun mukaisesti työtä oppilaitoksen ohjaajan tuella.

Työpäivän päätteeksi opiskelijat täyttävät ohjaajan tuella itsearviointilomakkeen.

Työvalmennusjakson päätteeksi opiskelijoille pyydetään työpaikan edustajan allekirjoittama työtodistus. Se voi olla työpaikan käyttämä lomake tai toimipaikan käyttämä työtodistuspohja.

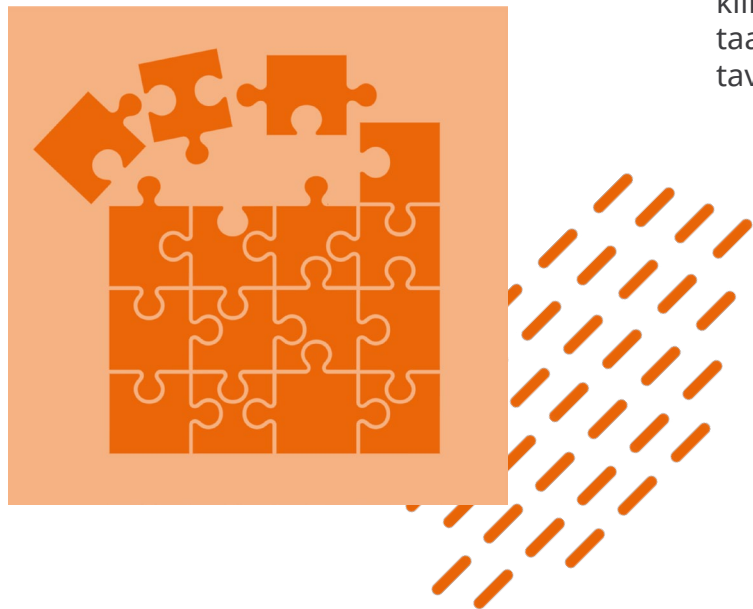

Jakson lopussa kannattaa pyrkiä järjestämään työnantajan kanssa palautekeskustelu, jossa opiskelijaryhmä saa suullisesti palautetta tekevästä työstä. Ohjaushenkilöstön tehtävä on huolehtia, että ryhmätyövalmennuksista jää opiskelijalle dokumentti, jonka hän voi liittää osaksi portfolioaan ja ansioluetteloaan.

6. Paikallisesti tarjottavat valinnaiset koulutuksen-osat TELMA-koulutuksessa

Ammattiopisto Livessä TELMA-koulutuksen opiskelijalla on mahdollisuus valita ammatillalle suuntautuvia valinnaisia koulutuksen osia.

Paikallisesti tarjottavat valinnaiset koulutuksen osat ovat ammatillisesti suuntautuvia koulutuksen osia, joiden kautta koulutuksen sisältöä voi suunnata tietyn ammattialan työtehtäviin. Koulutuksen osien sisältö perustuu ammatillisten perustutkintojen osiin.

Osaamisen hankkiminen toteutetaan ensisijaisesti tekemällä osaamistavoitteiden mukaisia työtehtäviä soveltuvassa ympäristössä.

Osaamisen arvioinnissa noudatetaan TELMA-koulutusta koskevia säädöksiä ja toimintatapoja (osaaminen osoitetaan yksilöllisesti sovittavalla tavalla, osaaminen arvioidaan sanallisesti).

Koulutuksen osien laajuus on määriteltä osaamispisteinä. Niissä koulutuksen osissa, joissa laajuus on määriteltä vaihteluvälinä, opiskelija voi suorittaa koulutuksen osan yksilöllisen laajuuden ja tavoitteiden mukaisena. Koulutuksen osan yksilöllinen laajuus määritellään osaamistavoitteiden perusteella. Niissä koulutuksen osissa, joissa laajuus on kiinteä, tavoitteena on hankkia ja osoittaa koko koulutuksen osan osaamistavoitteiden mukainen osaaminen.

Livessä on mahdollisuus valita seuraavat valinnaiset koulutuksen osat:

Ulkoalueiden hoitaminen	0–5 osp
Ylläpitosiivous	0–5 osp
Kahvilan tai ravintolan tuotteiden valmistaminen ja niistä huolehtiminen	3 osp
Asiakaspalvelu kahvilassa tai lounasravintolassa	2 osp
Ylläpitosiivous	5 osp
Ruoanvalmistus	5 osp
Myyntituotteen valmistus	5 osp

Kaikki paikallisesti tarjottaviin valinnaisiin koulutuksen osiin liittyvät **lomakkeet** löytyvät

Live Teams > TELMA-opettajat > Jaettu materiaali > tiedostot > paikallisesti tarjottavat koulutuksen osat.

Voit ladata kaikki lomakkeet omiin tiedostoihisi käyttöösi varten.

Esimerkki valinnaisesta koulutuksen osasta

Ylläpitosiivous, 0 - 5 osp

Osaamistavoitteet:

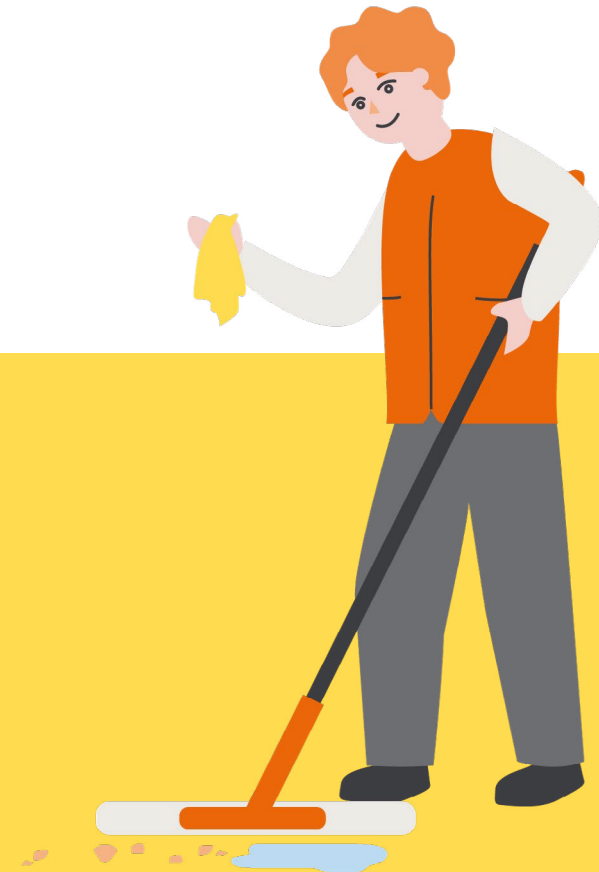
Opiskelija

- noudattaa työaikoja
- pukeutuu tehtävän mukaisesti huomioiden turvallisuuden (työasu, työkengät)
- osaa toimia asiakaspalvelutilanteissa
- toimii valmiin työsuunnitelman mukaan
- tekee sovitulla alueella ylläpitosiivousta
- tuntee tehtävässä tarvittavia yleisimpiä työvälineitä (käsikäyttöiset siivousvälineet, imuri)
- käyttää työvälineitä tarkoituksenmukaisesti ja turvallisesti
- valitsee työskentelyyn oikeat työvälineet
- huomioi työskentelyssään työergonomian
- lajittelee työssä syntyvät jätteet
- puhdistaa työvälineet käytön jäljiltä
- palauttaa työvälineet niille varatuille paikoille.

Tavoitteena on, että opiskelija osaa tehdä ylläpitosiivousta erilaisissa tiloissa tarkoituksenmukaisilla työvälineillä.

Arviointi:

Osaaminen osoitetaan toimimalla yrityksen tai koulutuksen järjestäjän oppimisympäristöissä yksittäisissä työtehtävissä työryhmän jäsenenä. Opiskelijan arvioinnissa opiskelijan osaamista verrataan koulutuksen perusteiden pohjalta laadittuihin opiskelijan henkilökohtaisiin osaamistavoitteisiin. Nämä osaamistavoitteet tulee kirjata opiskelijan henkilökohtaiseen osaamisen kehittämissuunnitelmaan. Työhön ja itsenäiseen elämään valmentavassa koulutuksessa osaaminen arvioidaan sanallisesti, jolloin kuvataan, miten opiskelija on saavuttanut osaamistavoitteensa. Tarvittaessa voidaan osaamisen arviointia täydentää myös kuvallisella arvioinnilla.

Arvioinnin tukimateriaali

Paikallisesti tarjottaviin valinnaisiin koulutuksen osiin on tehty arvioinnin tukilomake. Lomake on oiva tapa havainnoida opiskelijalle kokonaisuuteen liittyviä asioita, asettaa osatavoitteita ja pitää kirjaa osaamisen kehittymisestä. Arviointimateriaalin voi sujuvasti liittää osaksi opiskelijan portfolioa.

Esimerkki
arviointilomakkeesta

Työtehtävien arviointilomake

Ylläpitosiivous 0-5 osp.

Opiskelija:

		Pvm		
Osaamistavoitteet	Työtehtävät	—	—	—
Opiskelija osaa:				
Valmistautua työvuoroon				
Tehdä ylläpito- siivouksen valmiin työsuunnitelman mukaan				
Toimia asiakas- palvelutilanteissa				
Tehdä ylläpito- siivouksen jälkityöt ja arvioida omaa työskentelyään				

7. Opinnollistaminen ja valtakunnallinen osaamistodistus

Kaikkea ei tarvitse oppia koulun penkillä. Alan ammattilaiseksi voi oppia työtä tekemällä. Osaamisen karttuessa työllistyminen helpottuu.

Ammatillisilla oppilaitoksilla on velvollisuus tunnistaa myös muualla kuin oppilaitoksessa hankittua osaamista.

Opinnollistamisen avulla opiskelija pääsee näyttämään työssä hankkimaansa osaamista juuri omalla tavallaan.

Opinnollistaminen

Opinnollistamisella tarkoitetaan erilaisissa oppimisympäristöissä kertyneen osaamisen tunnistamista ja dokumentointia. Ammatillisen opetuksen tutkinnon perusteiden ammattitaitovaatimuksia verrataan työpaikan työtehtäviin. Ammattitaitovaatimukset avataan ja kirjoitetaan auki, mitä työtehtäviä tekemällä vaaditun ammattitaidon voi saavuttaa. Työympäristö tunnistetaan oppimisympäristöksi (työympäristön kuvaus-lomake). Nämä toimenpiteet tehdään yhdessä ammatillisen opettajan ja työpaikkaohjaajan kanssa.

Osaamisen hankkiminen

Ammatillista osaamista kertyy oppilaitoksessa, työelämässä ja harrastuksissa. Oppimiseen käytetty aika ja osaamisen hankkimisen paikka ei ole olennaista, vaan ammatillisessa koulutuksessa arvioidaan osaamista. Opinnollistaminen antaa mahdollisuuden tehdä saavutettu osaaminen näkyväksi. Ammatilliseen tutkintoon tarvittava osaamistaso (tai osia siitä) voidaan saavuttaa monella tavalla.

Osaamisen arviointi

On tärkeää, että työympäristön ohjaushenkilöstö perehdytetään arvioinnin perusteisiin. Osaamisen arviointiin perehdytetty ohjaaja arvioi, että oppija on saavuttanut tutkinnon perusteissa vaaditun osaamistason (tydyttävä 1). Alan ammatillinen opettaja varmistaa työpaikkaohjaajan arviointiosaamisen. Oppija voi saada osaamisestaan osaamistodistuksen, jonka myöntää työpaikka.

Osaamistodistus

Valtakunnallisen osaamistodistuksen avulla voidaan osoittaa oppijan ammatillinen osaaminen. Siihen kirjataan osaaminen, ei sitä, mitä oppija ei osaa. Osaamistodistuksen käyttöön- otossa on tärkeää oppilaitoksen ja erilaisten oppimisympäristöjen välinen yhteistyö, sillä varsinaiset opintosuoritukset (tutkinnonosan suoritukset) hyväksyy edelleenkin

vain oppilaitos. Osaamistodistuksen myöntää työpaikka.

Opinnollistamisen kautta saatu osaaminen voi olla joillekin reitti työelämään tai opintoihin. Joillekin se taas on osa työssä tai opinnoissa kehittymistä. Saadulla osaamistodistuksella on suuri merkitys ammatillisen itsetuntemuksen kehittymiselle, ja se antaa rohkeutta tarttua vaativampiinkin ammatillisiin haasteisiin.

Sivu 1 / 2

Myöntäjän nimi

OSAAMISTODISTUS

Todistus on annettu ajalta

Päivämäärä - Päivämäärä (Tuntia h/vko)

Henkilön nimi

Syntymäaika Kirjoita syntymäaika

Kirjoita esim. Tampereella Päivämäärä

Nimen selvennys
Titteli

Nimen selvennys
Titteli

Organisaatio / kaupunki, Yksikkö
Osoite, Nettiosite

Vipunsaatio EU:lla
European Union
European Commission

Sivu 2 / 2

Osaamistodistus sisältää yksilöitynä sen ammatillisen osaamisen, jonka todistuksen saa ja jakson aikana osoittanut. Osaamista on verrattu Opetushallituksen hyväksymiin ammatillisten perustutkintojen tutkintojen perusteisiin.

Osaaminen on osoitettu oppimisympäristössä, jossa on tunnistetut mahdollisuudet hankkia ammatillisten perustutkintojen mukaista osaamista.

Yhteinen osaamisperusta

Jakson aikana todistuksen saa ja on kehittänyt elinikäiseen oppimiseen ja yleiseen työelämään liittyviä avaintaitojaan.

1. Tieto- ja viestintätekniikka ja sen hyödyntäminen
2. Työelämätaidot
3. Yrittäjyys ja yritystoiminta

Tarkemmin yhteisen osaamisperustan osaaminen on määritelty liiteosiossa.

Ammatillinen osaaminen

on osoitettu Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä (esim. organisaatio, paja tai pajoiilla). Tarkemmin ammattiosaaminen on määritelty liiteosiossa.

Muu osaaminen

- Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Organisaatio / kaupunki, Yksikkö
Osoite, Nettiosite

Vipunsaatio EU:lla
European Union
European Commission

Mistä saa lisätietoja opinnollistamisesta?

Ammattiopisto Livessä on tehty suunnitelmallisesti työtä opinnollistamisen kehittämiseksi. Live onkin luotettu kumppani osaamisen hankkimiseen liittyvissä asioissa. Kokemusta on kertynyt ainakin ravintola- ja catering-, kiinteistö- ja puhdistuspalvelu-, liiketalouden- ja lähihoitajan perustutkinnoista.

Opinnollistaminen ja valtakunnallinen osaamistodistus voivat olla myös TELMA-koulutuksen opiskelijalle keino tehdä osaamisensa näkyväksi. Näin erityisesti siinä tapauksessa jos opiskelijan opinnot painottuvat pääosin osaamisen hankkimiseen työpaikalla työjohdollisella ohjauksella.

Tutustu opinnollistamisen prosessiin Ammattiopisto Liven verkkosivuilla. Löydät kohdasta Ammatillinen koulutus > opiskelijalle > Osaamisen hankkiminen ja osoittaminen > opinnollistaminen kattavasti tietoa opinnollistamiseen liittyvistä asioista sekä yhteystiedot henkilöille, joilta voi saada lisätietoja asiasta.

[livesaatio.fi/opiskelijalle/
opinnollistaminen](https://livesaatio.fi/opiskelijalle/opinnollistaminen)

8. Työpaikalla ohjaaminen

Oppilaitoksen rooli

- vakuuttaa opiskelijat
- perehdyttää työpaikkaohjaajan
- laatii tarvittaessa selkokiekiset ohjeistukset
- ohjaa ryhmätyövalmennuksessa olevia opiskelijoita tiiviisti työpaikalla
- huolehtii työpaikalla tapahtuvasta oppimisen seurannasta, yhteydenpidosta ja arvioinnista
- tarjoaa maksutonta työpaikkaohjaaja-koulutusta yhteistyötä tekeville työnantajille, työpaikkaohjaajille ja työpaikalla opiskelijoita perehdyttävälle ja ohjaaville henkilöille
- laatii yksilölliselle jaksolle menevälle koulutussopimuksen.

Työpaikan rooli

- kertoo, mitä työtehtäviä opiskelijalle kuuluu
- perehdyttää, miten työtä tehdään
- näyttää työpaikan rakennuksen tai toimitilan ja sen olosuhteet
- antaa työvälineet ja neuvoa niiden käytössä
- kertoo, mitä riskejä työssä on ja huolehtii työturvallisuudesta
- neuvoa, mitä tehdä poikkeustilanteessa
- ohjeistaa, miten työpaikalla toimitaan toisten ihmisten kanssa
- kertoo, mistä opiskelija saa apua tarvittaessa
- nimeää työpaikkaohjaajan / työpaikan yhteyshenkilön.

Työpaikkaohjaajakoulutus työnantajille

Ammattiopisto Live tarjoaa maksutonta työpaikkaohjaajakoulutusta työnantajille, työpaikkaohjaajille ja työpaikalla opiskelijoita perehdyttävälle ja ohjaaville henkilöille.

Työpaikkaohjaajakoulutuksella täydennetään sitä ohjausta ja perehdytystä, jota kaikki opettajat tekevät yksittäisten opiskelijoiden koulutussopimusjaksojen ja näyttöjen yhteydessä.

Koulutus on ensisijaisesti tarkoitettu Liven yritys yhteistyökumppaneille. Ilmoittautuminen koulutukseen tapahtuu Ammattiopisto Liven verkkosivujen kautta.

Työpaikkaohjaajakoulutus tarjoaa työvälineitä, valmiuksia ja vertaistukea kaikille työpaikallaan opiskelijoita perehdyttävälle ja ohjaaville henkilöille.

Lisätietoja löytyy Ammattiopisto Liven nettisivuilta hakusanalla > työpaikkaohjaajakoulutus - Live.

Ammattiopisto Liven henkilökuntaa kannustetaan mainostamaan työpaikoilla työpaikkaohjaajakoulutukseen osallistumista.

[www.livesaatio.fi/
koulutus-ja-arviointipalvelut/
tyopaikkaohjaajakoulutus](http://www.livesaatio.fi/koulutus-ja-arviointipalvelut/tyopaikkaohjaajakoulutus)

Tukikeinoja ohjaukseen

Työpaikkaohjaaja auttaa ja ohjaa opiskelijaa ymmärtämään ja kehittämään työtapojaan sekä jatkuvasti oppimaan työssään. Hyvällä ohjaajalla on kiinnostusta, kykyä ja herkkyyttä havaita ja analysoida opiskelijan tarpeita ja tilannetta.

Haaste

Opiskelijalla on vaikeuksia tehtävissä, joissa täytyy keskittyä samanaikaisesti moneen asiaan

- Asiakokonaisuus ei hahmotu
- Opiskelijalla on vaikeuksia siirtyä sujuvasti tehtävästä toiseen
- Opiskelijan on vaikea poimia oleellinen esim. annetusta ohjeesta

Tukikeinoja

Yksinkertaista monimutkaisia ohjeita:

- Tee ohjeista selkeitä ja lyhyitä
- Tarkista ymmärtäminen
- Anna yksi ohje kerrallaan
- Puhu selkeästi ja rauhallisesti ja toista ohjeet tarvittaessa
- Anna lisäaikaa tietyille tehtäville
- Pyri antamaan vaihtelevia työtehtäviä päivän mittaan
- Anna palaute suoritetusta tehtävästä välittömästi
- Kiinnitä huomiota työympäristöön: selkeys ja rutiinit
- Jos mahdollista, taukojen pitäminen

Ohjaan.fi | Tukea ja työvälineitä työelämässä oppimisen ohjaukseen
-palvelussa on verkko-materiaalia työpaikka-ohjauksen tueksi.

Haaste

Tukikeinoja

Opiskelijan kiinnostus karkaa helposti muualle, esim. työllä on taipumus keskeytyä

Säilytä katsekontakti, kun annat suullisia ohjeita

Opiskelijan työpanos vaihtelee

Sopiva töiden rytmitys

Opiskelija ei jaksa

Tarpeelliset tauot

Opiskelija ei muista

Asioiden kertaaminen

Opiskelija unohtaa

Asioiden neuvominen uudelleen
Huomautus

Opiskelija ei ymmärrä

Selkeät, yksinkertaiset ohjeet ja neuvot
Työn näyttäminen
Kuvien käyttö
Tarkistaminen kysymällä: kerro omin sanoin mitä pitää tehdä

Opiskelija ei hahmota, esim. käsitteet ylhäällä – alhaalla, oikea – vasen

Paikkojen ja tavaroiden näyttäminen etenkin aloitettaessa uutta työtä

Haaste	Tukikeinoja
Opiskelijalla on kuulo-ongelma	Puheen kohdistaminen suoraan
Opiskelijalla on tarkkaavaisuus- ja keskittymisongelma	Rauhallinen ympäristö Yksi tehtävä kerrallaan
Opiskelija ei luota itseensä	Tehtävän suorituksen tarkistaminen alussa Virheiden korjaaminen välittömästi
Opiskelija on arka ja epävarma	Rohkaisu ja kannustaminen
Opiskelijan ohjaamisen vaikeus.	Opiskelija itse kuvailee oppimisensa vaikeutta. Opiskelija itse kertoo millä tavoin hän parhaiten oppii.
Opiskelijalla luetun ymmärtämisen ja kokonaisuuksien hahmottamisen vaikeus.	Oppimiseen ja ohjeiden lukemiseen varataan enemmän aikaa. Jos muiden tahdissa pysyminen vaikeaa, laaditaan työntekijälle/työelämään valmentautujalle oma aikataulu.

Haaste	Tukikeinoja
Opiskelijalle pitkät kirjalliset tai suulliset ohjeet ovat vaikeita ymmärtää ja muistaa.	Työohjeet kirjoitetaan lyhyesti. Voidaan käyttää kuvallisia ohjeita. Ohjeet voidaan pilkkoa pienempiin kokonaisuuksiin.
Työhön liittyvän tiedon hankkiminen itsenäisesti on hankalaa. • tulos on usein luettelo yksittäisistä tiedoista • työntekijän/työelämään valmentautujan on vaikea poimia oleellista tietoa • asiakokonaisuus ei hahmotu	Sidotaan tiedon tarve käytännön työhön: • "jotta pääset eteenpäin tässä asiassa, sinun täytyy tietää tämä edellinen" • työpaikkaohjaajan tuki
Työn perustana olevan tiedon siirtäminen ja soveltaminen käytännön työhön on vaikeaa.	Ymmärretään, että mm. lukivaikeus voi vaikuttaa myös työympäristön hahmottamiseen ja nopea työympäristön vaihdos voi hidastaa tai jopa estää oppimista. Annetaan aikaa ja tukea työntekijälle/työelämään valmentautujalle, jotta hän omassa tahdissaan ehtii omaksua uuden ympäristön.

9. Vinkkejä työvalmennuspaikkaa etsivälle opetushenkilöstölle

- Oppilaitoksella käydään opiskelijoiden kanssa läpi työelämän pelisäännöt.
- Opiskelijalle tehdään selkokielineen ohjeistus, tehtävälista joka on tarvittaessa kuvallinen.
- Käydään läpi tavoitteet, työajat, työtehtävät, ruokailu, tauot sekä työvaatetus.
- Harjoitellaan tarvittaessa reitti työpaikalle.

Opiskelijalle ensimmäisenä työpäivänä annettavalla tuella on suuri merkitys koko työvalmennusjakson onnistumiselle. Aamulla työpaikalle yhdessä kulkeminen voi ratkaista aloittaako opiskelija työelämää tutustumisjaksonsa. Opiskelijaa jännittää uuteen ympäristöön meneminen: Osaanko minä? Uskallanko kysyä? Osaanko liikkua? Avaimet? Ruokailu ja tauot? Näissä asioissa voimme olla ohjaamassa, tukemassa ja mallittamassa. Onnistumisen myötä opiskelijan itsetunto kasvaa ja seuraavan jakson aloittaminen on jo paljon helpompaa.

Työpaikan etsiminen ja työhaastattelu

Ennen yhteydenottoa työnantajiin tutustu opiskelijaan, kartoita opiskelijan toiveet, vahvuudet ja haasteet, jotta tiedät kertoa opiskelijasta tarvittavia tietoja työnantajalle. Pohtikaa yhdessä opiskelijan kanssa, mitä saa ja voi kertoa työnantajalle, esimerkiksi lääkitykset, sairaudet, muut haasteet. Etukäteen on myös hyvä keskustella, minkä pituisia työpäiviä opiskelija jaksaa/sitoutuu tekemään.

Yhteydenotto työpaikalle

- Kerro kuka ja mistä ammattioppilaitoksesta olet ja mikä on TELMA.
- Kerro etsitkö ryhmätyövalmennuspaikkaa vai paikkaa yksilötyövalmennukselle. Kerro minkälainen opiskelija kyseessä, onko aiempaa työkokemusta ja minkä verran tarvitsee ohjausta ja tukea, jotta pystyy suoriutumaan annetuista työtehtävistä, kerro myös minkä verran oppilaitokselta tulee tukea työvalmennusjaksolle.
- Kerro minkä pituisesta jaksosta on kyse ja milloin jakso voisi alkaa. Suunnittele etukäteen vaihtoehtoja, joita ehdotat työpaikalle.
- Kysy minkälaisia työtehtäviä olisi opiskelijalle tarjolla.
- Kerro opiskelijan tavoitteet työelämävalmennusjaksolle.
- Anna vinkkejä mitä työtehtäviä opiskelija voisi kyseisessä työpaikassa tehdä.
- Sopikaa työhaastatteluaika.

Tässä esimerkiksi kirje, jonka tyyppisesti voi lähetyä työnantajaa. Muista muokata vastaamaan sinun tarpeitasi!

Tervehdys Ammattiopisto Livestä,

Olen ohjaajana työhön ja itsenäiseen elämään valmentavassa koulutuksessa eli TELMA-koulutuksessa. Etsin pienryhmälle työelämänvalmentautumispaikkaa. Olisitteko kiinnostuneita yhteistyöstä kanssamme?

Yhteistyö tarkoittaisi esimerkiksi, että opiskelijat (2-4 henkilöä) tulisivat 1-3 päivänä viikossa muutamiksi tunneiksi tekemään työtehtäviä, joista yhdessä sovimme. Ammattiopisto Liven opetushenkilöstö ohjaa opiskelijoita työpaikalla koko ajan. Voisimme aloittaa työelämäjakson joustavasti, esimerkiksi huhtikuun alussa. Tämä yhteistyö olisi teille maksutonta. Ammattiopisto Live vakuuttaa opiskelijat.

Opiskelijoidemme tavoite työvalmennusjaksolle on opetella työn tekemistä aidoissa työelämän ympäristöissä, noudattaa aikatauluja, annettuja ohjeita ja työpaikan pelisääntöjä sekä vahvistaa vuorovaikutustaitoja.

Työtehtävät teidän myymälässänne voisivat olla esimerkiksi kuormien purkamista, hyllyttämistä, hyllyjen siistimistä, hinnoittelua sekä pahvien ja muovien kierrätystä jätehuoltoastioihin.

Ammattiopisto Live on toisen asteen ammatillinen erityisoppilaitos ja erityisopetuksen kehittämiskeskus. Tarjoamamme koulutukset on tarkoitettu henkilöille, jotka tarvitsevat opinnoissaan ja työllistymisessään erityisopetusta, yksilöllistä tukea ja ohjausta. Ohessa linkki nettisivuillemme.

Toivottavasti kuulemme teistä mahdollisimman pian ja voimme sopia yhteisen tapaamisen.

Ystävällisin terveisin....xxx

livesaatio.fi

Työhaastattelu

- Työhaastattelua harjoitellaan etukäteen.
- Työhaastatteluun mennään yhdessä opiskelijan kanssa.
- Haastattelussa käydään läpi työtehtävät, työajat, taukojen paikat, ruokailu, työvaatetus ja kuka ohjaa opiskelijaa työpaikalla, kenelle ilmoitetaan poissaoloista. Ohjaaja kirjaa sovitut asiat ylös ja sen pohjalta laaditaan koulutus sopimus.
- Työnantajalle on tarpeen kertoa, miten opiskelija oppii asioita parhaiten. Kuulemalla, näkemällä, mallittamalla vai yhdessä tekemällä? Hyötykö opiskelija kuvallisista ohjeista tai tarvitseeko hän tehtävälistan? Haasteellista voi olla hahmottaminen, toiminnanohjaus, keskittyminen, muisti, sosiaaliset tilanteet, tarkkaavaisuus ja kielitaito. Varmistetaan että opiskelija ymmärtää annetut tehtävät ja tarvittaessa yhdessä pohditaan miten työ olisi parhaiten tehtävissä.
- Suunnitellaan, kuinka paljon oppilaitoksesta on ohjaaja mukana työpaikalla, miten edistymistä seurataan ja miten pidetään yhteyttä. Lopuksi sovitaan loppuarvioinnin ajankohta, johon osallistuu työnantaja tai työpaikka-ohjaaja, opiskelija ja oppilaitoksesta opettaja tai ohjaaja.
- Työpaikkaohjaajan ja opiskelijan kanssa tutustutaan etukäteen arviointiin liittyviin asiakirjoihin (arviointi, itsearviointi, työtodistus ym. käytettävät lomakkeet).

Miten työvalmennuspaikkoja löytää?

Työvalmennuspaikan etsiminen on työläin vaihe, tässä vinkkejä:

10. Mitä opintojen jälkeen?

TELMA-koulutuksen jälkeen opiskelija voi työllistyä omien edellytysten mukaisiin työtehtäviin työpaikoille, työkeskuksiin tai päivätoimintaan.

Työelämässä hankittu osaaminen voi edesauttaa opiskelijaa hakeutumaan suorittamaan tutkinnon tai tutkinnon osia jatkuvan haun kautta.

Jos opiskelija on työllistymässä palkkatyöhön, johon ammatillinen osaaminen ei ihan riitä tai hänellä on tehtävissä selviytymiseen vaikuttava vamma tai sairaus, voi työnantaja saada rahallista palkkatukea. Sillä TE-palvelut korvaa työnantajalle osan työttömän työnhakijan palkkauskustannuksista.

Lisää Palkkatuesta löytyy osoitteesta:

Työllisty palkkatuella – TE-Palvelut
www.te-palvelut.fi/tyonhakijalle/tukea-tyollistymiseen/tyollisty-palkkatuella

**Käy kurkkaamassa ja
vinkkaa työnantajalle:**

www.livesaatio.fi/tyoelamalle-ja-kuluttajalle/tyollistajille/tukea-tyollistajille

Termit

Osaamistodistus:

- dokumentti osaamisesta
- myöntäjä on työpaikka/-paja
- kuvataan osaaminen, ei sitä mitä henkilö ei osaa
- osaaminen kerrotaan ammattitaitovaatimuksina

Koulutus sopimus:

Sopimus tehdään Wilmassa sen jälkeen kun Yritys/yhteistyö/sopimus on tehty CRM:ssä. Koulutus sopimus tehdään yksilötyövalmennuksessa olevalle opiskelijalle.

Koulutus sopimuksessa sovitaan mm.

- aloitus- ja päättymispäivä
- osapuolten tehtävät
- muut asiat, kuten opiskelijan työaika, ruokailujärjestelyt, työmatkajärjestelyt, koulutuksen järjestäjän ohjaus ja tuki työpaikalle sekä työpaikkaohjaajan perehdytys.

Työpaikkaohjaaja:

on työnantajan nimeämä henkilö, tai yksilö/ryhmävalmennuksessa oppilaitokselta mukana oleva ohjaaja, joka perehdyttää ja ohjaa opiskelijaa työn tekemiseen.

Täsmätyökyky:

tarkoittaa kykyä suorittaa täysimääräisesti jokin tietty työtehtävä. Täsmätyö on kohdennettuja tai kustomoituja työtehtäviä, jotka on suunniteltu tekijälleen.

Työelämään valmentautuminen:

Valmentautumisjakso, jolloin opiskelija hankkii työelämävalmiuksia tutustumalla erilaisiin työtehtäviin ja löytää omien edellytystensä mukaisia tapoja tehdä työtä sekä soveltuvan työpaikan. Opiskelija hankkii käytännön työkokemuksia erilaisissa toiminta- ja työympäristössä. Tavoitteena on, että opiskelija työskentelee mahdollisimman aidossa työympäristössä valmentautuen työtehtävien suorittamiseen ja työelämään.

Tämä materiaali on tehty osana Oikeus osata, Nivus-hanketta. Hanke toteutettiin tammikuun 2021 ja kesäkuun 2022 välisenä aikana. Hanketta koordinoi Ammattiopisto Live. Muut hankkeen toimijat olivat SDO, Jedu, Sakky, Luovi, Spesia, Optima, Kiipula ja Aitoo.

Hankkeen rahoittaja oli Opetushallitus.

